Esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma

Härmälän koulun esiopetus

Vuodet: 2026 - 2027

Sisällysluettelo

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

4. Pedagogiset painopisteet

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

Kiusaamisen ehkäiseminen ja myönteisen vuorovaikutuksen vahvistaminen ovat läpileikkaava osa esiopetuksen toimintakulttuuria. Turvallista ja yhteisöllistä esiopetusta rakennetaan ennakoivasti:

- *ryhmäyttämällä*
- *vahvistamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja*
- *aikuisten sensitiivisen läsnäololla*
- *yhteisillä toimintatavoilla*

Miten minulla menee -kyselyn *tekevät työntekijät haastatellen kaikkia esioppilaita esiopetuksessa (liite 4). Miten minulla menee -kyselyn vastaukset toimivat keskustelun herättäjänä sekä yhteisöllisessä opiskeluhuollossa että huoltajien kanssa, mutta myös tausta-aineistona koulun kanssa työstettävään suunnitelmaan kiusaamisen ehkäisystä.*

Miten minulla menee -kyselyn koonti (yksi per yksikkö) palautetaan 16.10.2026 mennessä tämän linkin kautta *Esiopetuksen kiusaamiseen liittyvä yksikkökohtainen koonti – Täytä lomake*

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

- *Miten ryhmäytätte lapset?*
- *Miten varmistamme, että lapsi saa kokemuksen osallisuudesta?*

Alkusyksystä lähtien panostamme ryhmäytymiseen ja kaveritaitojen harjoittelemiseen. Erilaisten tutustumisleikkien avulla opettelemme toistemme nimiä ja tutustumme toisiimme. Leikimme erilaisilla kokoonpanoilla: vaihdamme leikkiporukoita päivittäin, luomme yhteiset säännöt, harjoittelemme omien kokemuksien jakamista sekä muiden kuuntelemista. Ryhmäytämme lapsia yhteisten ryhmäleikkien, pelien ja tekemisten kautta. Pienryhmätoiminnalla vahvistamme ryhmäytymistä. Pidämme yhteisistä säännöistä kiinni huomioon ottaen lasten erityistarpeet. Luomme ilmapiirin, jossa jokainen tulee kuulluksi ja tuntee olevansa tasavertainen ryhmän jäsen. Hyödynnämme ryhmissä yhteisöllistä kannustinta (esim. timanttitavoite).

Eskarin alussa jokaiselta lapselta on kysytty toiveita/mitä haluaa oppia tai harjoitella esiopetuksessa. Toiveet on näkyvillä eskariluokassa, ja näitä toteutetaan eskarivuoden aikana. Lapset pääsevät vaikuttamaan mm. erilaisten toivepäivien sisältöihin äänestämällä toivomaansa vaihtoehtoa. Vuoden aikana vietämme kaikkien syntymäpäivät, jolloin jokainen saa kortin ja hänelle lauletaan onnittelulaulu.

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

Kuvatkaa

- *miten yksikössänne käsitellään tunteita sekä toimet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi.*
- *miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet.*

Hyödyntäkää koulun kanssa yhdessä tehtävää suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä 2026-2027 (löytyy Power Apps:sta) ja Tampereen kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelmaa 2026-2028, joka sisältää esi- ja perusopetuksen yhteisen osion.

Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen | Opetushallitus (oph.fi)

Kohti turvallista koulua -materiaaleja (päivittyvät lukuvuoden aikana)

Tunnekasvatusmenetelmä tai -suunnitelma	**Toimet kiusaamisen jne. ehkäisemiseksi ja puuttumiseksi**	**Miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet?**	**Koulun kanssa yhdessä sovittua, esim. toimintamalli**
Jatkuva päivittäinen tilanteeseen tarttuminen lasten kanssa. Kuulumisten kysely ja päivittäiset keskustelut. Kaikki tunteet ovat sallittuja, ja kaikkien tunteiden tunnistamista harjoitellaan. Tunteiden käsittelyä tuetaan. Menetelminä käytetään mm. tunnekuvia ja tunnelämpömittareita sekä aiheeseen liittyvää kirjallisuutta.	Keskustellaan hyvistä kaveritaidoista ja tehdään ryhmän yhteiset säännöt. Kiusaamiseen puututaan välittömästi. Kuunnellaan tasapuolisesti lapsia etenkin eri ristiriitatilanteissa ja annetaan mahdollisuus rauhassa käsitellä tilanteita ja tunteita. Käydään yhdessä keskustelua siitä, mikä on kiusaamista. Erilaisissa kokoonpanoissa harjoitellaan muiden kanssa toimimista päivittäin.	Lasten vahvuuksia huomioidaan päivittäin arjessa. Lasten kanssa keskustellaan heidän onnistumisista ja autetaan heitä huomaamaan omia vahvuuksiaan. Käsitellään vahvuuksia erilaisen kirjallisuuden, kuvien ym. oppimateriaalin avulla.	Noudatamme Tampereen kaupungin turvallisemman tilan periaatteita.

4. Pedagogiset painopisteet

Lukuvuoden aikana esiopetuksessa painotetaan lapsen monilukutaidon, liikunnallisen elämäntavan ja luontosuhteen vahvistamista. Painopisteet kytkeytyvät esiopetuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin ja toteutuvat kaikessa arjen toiminnassa lasten osallisuutta ja vahvuuksia huomioiden.

Kirjatkaa tämän lukuvuoden konkreettisia toimia kolmessa painopisteessä.

Oppimisympäristöä kehitetään yhdessä lasten kanssa. Henkilöstö ymmärtää oppimisympäristön laajasti sisältäen fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ulottuvuuden sekä digitaaliset ja ulkopedagogiset oppimisympäristöt.

Esiopetusryhmien välinen yhteistyö ja yhteisopettajuus on keskeisiä toimintamalleja esiopetuksessa. Hyödyntäkää liitteistä löytyviä Painopisteiden tukimateriaaleja (LIITE 1), Leikin havainnoinnin materiaaleja ja suunnitelmapohjaa (LIITE 9), Lukeva Tampere -ohjelman toimenpiteitä lukutaitotyössä (LIITE 2) sekä Yhteisöllisen opiskeluhuollon materiaaleja (LIITE 8) mm. tunnetyöskentelyssä.

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

Yhdenvertaisuuden vuoksi on tarpeen määritellä lukutaitotyöhön toimenpiteet, jotka minimissään toteutetaan kaikissa kaupungin esiopetuksen lapsiryhmissä.

Kirjatkaa konkreettinen suunnitelma, miten toteutatte alla olevia toimenpiteitä yksikössänne. Mikä on erityinen lukutaitotyön kehittämiskohteenne tänä lukuvuonna (valitkaa liiteestä 2.)?

1. *Panostetaan monilukutaitoa tukevaan vuorovaikutukseen lasten kanssa, kuten selkeään puheeseen ja sitä tukeviin kuviin sekä asioiden ja ympäristöjen nimeämiseen.*
2. *Toteutetaan ääneen lukeminen tai vuorovaikutukselliset kielellä leikittelyt, kuten loruttelu, riimittely ja laulaminen osana arkea vähintään 10 minuuttia päivässä.*
3. *Tehdään lukeminen näkyväksi teemapäivillä ja -viikoilla järjestämällä vähintään yksi kirjatori tai lempikirjanäyttely toimintakaudella.*
4. *Jaetaan ja vahvistetaan henkilöstön osaamista KUKA-vastaavien ja yhteisten keskustelujen kautta.*
5. *Hyödynnetään Lukeva varhaiskasvatus -kyselyä yksikön toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.*
6. *Valitaan ryhmään tai yksikköön vuosittainen oma lukutaidon kehittämisteema (liite 1) ja kirjataan se pedagogisiin suunnitelmiin. Kirjataan myös toimenpiteet teeman kehittämiseksi.*

Kuvatkaa, miten toteutatte monilukutaidon eri osa-alueita esiopetustoiminnassa.

Monilukutaito sisältää erilaisia lukutaitoja, kuten peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvalukutaidon ja medialukutaidon. Monilukutaitoon liittyy laaja tekstikäsitys, jonka mukaan tekstit voivat olla muun muassa kirjoitettuja, puhuttuja, audiovisuaalisia tai digitaalisia. (Tampereen kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma 2025)

***KieliPeda-työvälinettä** käytetään esiopetuksessa tukemaan kielitietoisen esiopetuksen toteuttamista. Työväline auttaa ja tukee tiimejä kielellisesti vastuullisen pedagogiikan toteuttamisessa. KieliPeda-työvälineestä hyötyvät kaikki esioppilaat lapsen kielitaustasta riippumatta.*

- *KieliPeda-työväline: kielitietoisen oppimisympäristön arviointi (henkilöstön toiminta, oppimisympäristö, lapsen osallisuus)*

Lukutaitotyön kehittämiskohteemme tänä vuonna on lukutaito arjen pedagogiikassa. Pidämme päivän aikana kaksi satuhetkeä, joissa aikuinen lukee lapsille ääneen tai kuunnellaan äänisatua. Lisäksi ohjaamme lapsia itsenäiseen kirjojen tutkimiseen ja katselemiseen päivittäin. Käymme usein kirjastossa, ja lapset saavat lainata itseään kiinnostavaa luettavaa satuhetkille. Hyödynnämme myös visuaalista tukea satuhetkillä.

Peruslukutaito: Harjoitellaan yleisesti lukivalmiuksia: tavuttaminen, alku- ja loppuäänteet, kirjaintuntemus ja riimittely. Omien tarinoiden kerronta esim. kuvien, draaman ja nukketeatterin avulla. Kirjainten, nimien ja ympäristön tekstien tutkiminen.

Numeerinen lukutaito: Numerot ovat esillä eskariluokissa. Numeerista lukutaitoa tuetaan esim. laulujen, liikuntaleikkien sekä konkreettisten tehtävien ja välineiden kautta.

Kuvalukutaito: Harjoitellaan kuvien tulkitsemista, luetaan kuvakirjoja, harjoitellaan sadutusta kuvien avulla ja käytetään päiväjärjestyskuvia ja toimintatauluja.

Medialukutaito: Lasten kanssa tutustutaan eri medioihin. Lasten kanssa pohditaan asioita kriittisesti ja mietitään, mikä on totta ja mikä ei. Ikätasolle sopivien oppimissovellusten käyttäminen (esim. Lukulumo, Ekapeli, Molla ABC, Pikku kakkosen eskari jne.). Kuvien ja pienten videoiden tekeminen lasten arkeen peilaten.

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

1.8.2026 voimaan tullut perusopetuslain muutos velvoittaa esi- ja perusopetuksen edistämään liikunnallista elämäntapaa. Uudistuksessa liikunnallisen elämäntavan edistäminen on lisätty tavoitteeksi erityisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä.

1. Arvioikaa yksikkönne toimintakulttuuria liikkumisen edistämisen näkökulmasta. Suositeltavaa on käyttää Liikkuvan varhaiskasvatuksen nykytilan arviointia.

2. Valitkaa arvioinnin perusteella 1-3 kehittämiskohdetta lukuvuodelle alla olevista osa-alueista:

- *Toiminnan organisointi*
- *Liikkumisen lisääminen*
- *Motoriset taidot ja toiminnallisuus*
- *Osallistuminen ja osallisuus*
- *Oppimisympäristöt*
- *Yhteistyö lasten liikkumisen edistämiseksi*

3. Kirjatkaa konkreettiset toimenpiteet, miten toteutatte kehittämiskohteita toiminnassanne.

Linkkejä toteutuksen tueksi:

- *Liikkumisen vuosikello | Tasku*
- *Liikkumisen materiaalipankki | Tasku*
- *Liikkuva varhaiskasvatus tukisivusto*

Liikkumisen lisääminen:

-Siirtymätilanteissa kannustamme liikkumaan eri tavoin (liikumme erilaisin askelin omasta luokasta eteiseen: esim. jättiläisen askeleet, hiiren askeleet, kanan/ketun askeleet).

-Lisäämme taukojumppaa (esim. ennen aamukokoontumista pieni jumppahetki/tehtävähetkien yhteydessä tauottamaan istumista/siirryttäessä toiminnasta toiseen. Hyödynnämme lapsia motivoivia ja liikkumaan innostavia jumppavideoita: esim. Minion run, Freeze dance ja Just dance.)

-Yhteiset liikuntaleikit ohjatuilla jumppahetkillä sekä vapaampien ulkoiluhetkien yhteydessä. Hyödynnämme ulkoiluissa vaihtelevasti koulun pihaa, kenttää, puistoa ja pumptrackia.

-Toiminnallisia tehtäviä esim. aamukokoontumisille ja tehtävähetkien yhteyteen (esim. kirjaimien muodostaminen keholla, numeroiden ja lukumäärien etsiminen luokassa, perinne- ja laululeikit).

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

Lukuvuoden 2026–2027 aikana paneudutaan ympäristö- ja kestävyyskasvatukseen lapsen luontosuhteen vahvistamisen kautta.

Toimenpiteissä keskitytään seuraaviin ympäristö- ja kestävyyskasvatuksen osa-alueisiin arvioinnin mukaisesti:

- *Oppiminen ympäristössä*
- *Oppiminen ympäristöstä*
- *Ympäristön puolesta toimiminen*

Mitä vahvuuksia olette yksikössä tunnistaneet?

Mitä osa-alueita yksikössä vahvistetaan lukuvuoden 2026–2027 aikana ja millä tavoin?

Oppiminen ympäristössä: hyödynnämme lähiympäristöä monipuolisesti oppimisympäristönä.

Oppiminen ympäristöstä: opettelemme luontoon ja vuodenkiertoon liittyviä asioita. Eläinten viikolla tutustumme tarkemmin tämän vuoden teemaan liittyviin asioihin.

Ympäristön puolesta toimiminen: harjoittelemme kierrättämistä yhdessä lasten kanssa sekä keskustelemme arjessa kestävistä elämäntavoista sekä luonnosta huolehtimisesta.